

Arap Baharı Ekseninde İttihad-ı İslâm ve AB İlişkileri

İlhan Cevheri

Harran Üniversitesi

Özet

İttihad-ı İslâm, Müslümanlar arasında birlik ve dayanışmayı tesis ederek İslâm'ın; toplumun iktisadî, siyasî, sosyo-kültürel her alana hâkim olmasını amaçlayan bir fikir olmakla daha geniş bir bakış açısıyla dünya barışına ve bütün insanlığın huzuruna katkı sağlayan bir projedir. Dünya barışı açısından, İttihad-ı İslâm'ın önemli bir misyonu vardır. Bediüzzaman da meseleyi bu açıdan değerlendirerek hem İttihad-ı İslâm'ın önemini ve gerçekleşme şartlarını hem de Batı ile münasebetlerin eksenini eserlerinde ortaya koymuştur. Bu çalışmada İslâm dünyasındaki son gelişmeler ışığında İttihad-ı İslâm ve AB ilişkilerine değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Arap Baharı, ittihad-ı İslâm, Avrupa Birliği, Medresetüzzehra

Giriş:

İttihad-ı İslâm, Müslümanlar arasında birlik ve dayanışmayı tesis ederek İslâm'ın; toplumun iktisadî, siyasî, sosyo-kültürel her alana hâkim olmasını amaçlayan bir fikirdir. Özellikle son yıllarda Arap Baharı ile birlikte Ortadoğu coğrafyasında meydana gelen gelişmeler, İslâm birliği düşüncesinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Arap Baharı akımıyla beraber, demokrasiye geçiş hamlesi denemeleri acı ile sonuçlanmıştır ve hala acılar devam etmektedir.

*Dünya barışı
açısından,
İttihad-ı İslâm'ın
önemli bir
misyonu vardır.
İttihad-ı İslâm
fitrat kanununun
bir tecellisidir.
İttihad birlik
bütünlük,
korunma,
yardımlaşma,
büyüme, teceddüt
anlamlarını
barındırır.*

İttihad-ı İslâm fikri, Batı karşısında geri kalmışlıktan kurtulmak amacına yönelik bir çözüm arayışı olarak on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlı aydınları tarafından dile getirilmeye başlanmıştır. Bu fikir, özetle; İslâmiyet'in modern gelişmeler karşısında insanın dünyaya bakışını tayin edecek, hayatın her alanına hâkim kılınabilecek evrensel düzeyde siyasi-sosyal muhtevaya sahip bir din olduğu tezinden hareketle bütün Müslümanları birliği esasına dayanmaktadır.

Dünya barışı açısından, İttihad-ı İslâm'ın önemli bir misyonu vardır. İsevilik din-i hakikisinden beslenen ikinci Avrupa'ya farklı bir değer atfedene Bediüzzaman, Türkiye'nin dahil olmaya çalıştığı Avrupa Birliği'nin İslâm birliği açısından ayrı bir önemi vardır. Ayrıca dünya barışı ve Ortadoğu coğrafyasına çoğulcu demokrasinin gelmesi ve insanların hür olması, çağımızın en büyük tehlikelerinden olan dinden uzaklaşma, dünyevileşme, seküler toplum yapısı ancak Risale-i Nur düşüncesinin savunduğu İttihad kavramı ile izale edilebilir.

İttihad-ı İslâm fitrat kanununun bir tecellisidir. İttihad birlik bütünlük, korunma, yardımlaşma, büyüme, teceddüt anlamlarını barındırır. İttihad kavramını hücre ile tanımlayabiliriz. Hücre bir en küçük yapı taşıdır. Fakat hücre içi hareketlere baktığımızda; hücre zarı (hücre duvarı), stoplazma ve çekirdekten oluşuyor. Bu üç organel arasında bir bütünlük ve ittihad vardır. Ayrıca bu üç organel arasında denge unsuru, herkesin kendi görevini yapması, muhafaza süreci vardır. Fitrat kanunu gereği, hücrenin bölünme geçirmesi ve çoğalması, bu çoğalma sonucunda dokuların oluşması, dokuların birleşerek organeli oluşturması, organelin birleşerek organları oluşturması ve organların organizmayı oluşturması ittihad ve birlik düşüncesinin bir tecellisidir.

İttihad-ı İslâm nedir?

İttihad-ı İslâm düşüncesinin maddi ve manevi iki boyutu vardır. Bediüzzaman Said Nursî hazretleri Divan-ı Harb-i Örfî adlı eserinde, "tarif ettiğim ve dahil olduğum ittihad-ı Muhammedinin (sav) tarifi budur ki: Şarktan garba, güneyden kuzeye uzanan nuranî bir silsile ile bağlanmış bir dairedir. Dahil olanlar da bu zamanda üç yüz milyondan ziyadedir. Bu ittihadın cihetü'l-vahdeti ve irtibatı, tevhid-i İlahîdir. Müntesipleri, "Kâlû Belâ"dan itibaren dahil olan bütün mü'minlerdir. İsim defterleri de Levh-i Mahfuz'dur. Bu ittihadın nâşir-i eskârı, umum İslâmî kitaplardır. Günlük gazeteleri de, i'lâ-yı kelimetullahı hedef-i maksat eden umum dinî gazetelerdir. Kulüp ve encümenleri, câmi ve mescidler ve dinî medreseler ve zikirhanelerdir. Merkezi de Haremeyn-i Şerifeyndir. Bu cemiyetin reisi, Fahr-i Âlemdir. Ve mesleği, herkes kendi nefsiyle mücadele, yani ahlâk-ı Ahmediye (sav) ile ahlaklanmak ve sünnet-i Nebeviyeyi ihyâ ve başkalarına da muhabbet ve -eğer zarar etmezse- nasihat etmektir. Bu ittihadın nizamnamesi sünnet-i Nebeviye ve kanunnamesi şeriatın emir ve yasaklarıdır. Ve kılıçları da kat'i burhanlardır. Zira "Medenîlere galebe çalmak ikna iledir, icbar ile değildir." Taharrî-i hakikat, muhabbet iledir. Husumet ise vahşet ve taassuba karşı idi. Hedef ve maksatları da, i'lâ-yı kelimetullahtır. Şeriat da, yüzde

doksan dokuz ahlâk, ibadet, âhiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nispetinde siyasete mütealliktir; onu da ulü'l-emirlerimiz düşünsünler. Şimdi maksadımız, o silsile-i nurânîyi harekete getirmekle, herkesi bir şevk ve vicdani bir arzuyla, terakî yolunda kâbe-i kemalâta sevk etmektir. Zira ilâ-yı kelimetullahın bu zamanda bir büyük sebebi, maddeten terakki etmektir. İşte ben bu ittihadın efradındayım. Ve bu ittihadın tezahürüne teşebbüs edenlerdenim. Yoksa sebep-i iftirak olan fırkalardan, partilerden değilim. Elhasıl: Sultan Selim'e biat etmişim. Onun ittihad-ı İslâm'daki fikrini kabul ettim. Zira o şark vilâyetlerini ikaz etti. Onlar da ona biat ettiler. Şimdiki Şarklılar, o zamanki Şarklılardır. (...) diyerek İttihad-ı İslâm'ı ve bunu gerçekleştirecek bütün Müslümanları geniş bir yelpaze içinde değerlendirmiş, bu birlikteliğin maddi ve manevi kalkınmaya vesile olduğunu dile getirmiş; bu birlikteliğe ve gelişmeye engel olan husumet, iftirak ve taassubtan uzak durulması gerektiğini vurgulamıştır.

Bediüzzaman Said Nursi'ye Münazarat adlı eserinde de İttihad-ı İslâm ile ilgili sorular sorulmuştur.

Sual: Dâima İttihad-ı İslâm'dan bahsedersin. Sen bize tarif et.

Cevap: İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi ismindeki eserimde tarif etmişim. Şimdi ileride o kasr-ı muallânın bir taşını, bir nakşını göstereceğim. İşte, kâbe-i saadetimiz olan ittihad-ı münevver-i İslâmın Hacerül-Esved'i, Kâbe-i Mükerrermedir; ve dürrer-i beyzâsı, Ravza-i Mutahharadır; Mekke-i Mükerrermesi, Ceziretü'l-Araptır; medine-i medeniyet-i münevveresi, tam hürriyet-i şer'iyeyi tatbik eden Devlet-i Osmaniyedir. Eğer İslâmiyet milliyetini ve İttihad-ı İslâmın taşını ve nakşını istersen, işte bak: (1) Hayâ ve hamiyetten neş'et eden civanmerdâne hurmet; (2) hürmet ve merhametten tevellüd eden mâsumane tebessüm; (3) fesâhat ve melâhattan hasıl olan ruhânî halâvet; (4) aşk-ı şebabîden, şevk-i bahârîden neş'et eden semâvî neşe; (5) hüzn-ü gurûbîden, ferah-ı sehharîden vücuda gelen melekûfî lezzet; (6) hüsn-ü mücerreden, cemâl-i mücellâdan tecellî eden mukaddes ziyet; birbiriyle imtizac edip, ondan çıkan levn-i nuranî ancak o şark ve garbın kab-ı kavseyni olan kâbe-i saadetinin tâk-ı muallâsının kav-ı kuzahının elvan-ı seb'asının lâcivert levninin timsali, belki şu levnin manzarası bir derece irae edilebilir. Lâkin ittihad, cehl ile olmaz. İttihad, imtizac-ı efkârdır. İmtizac-ı efkâr, mârifetin şua-ı elektriğiyle olur."

Bu veciz cevapta Bediüzzaman İslâm dünyasını geri bırakan en büyük hastalıklardan biri olan cehalete dikkat çekerek İttihadın ön şartının marifetin ışığından yararlanarak cehaletin izale edilmesi ve fikir birliğinin sağlanması olduğunu ifade eder. İslâm dünyasının saadetinin anahtarlarını bize sunan bu cevapta İslâm'ın mukaddes beldeleri zikredilerek geniş bir çerçeve çizilmekte ve İslâm'ın özünde bulunan duyguların imtizacından söz edilmektedir.

Son yıllarda Irak, Afganistan, Filistin gibi birçok İslâm ülkesinin çeşitli işgallere ve saldırılara maruz kalması, Arap Baharı'yla başlayan süreçte İslâm dünyasının parçalanması, Suriye gibi komşu ülkelerimizde iç savaşların baş göstermesi, toplumumuzda da terör kaynaklı olayların artması İttihad-ı İslâm fikrini tekrar gündemimize sokmaktadır.

*Bediüzzaman
İslâm dünyasını
geri bırakan
en büyük
hastalıklardan
biri olan cehalete
dikkat çekerek
İttihadın ön
şartının marifetin
ışığından
yararlanarak
cehaletin izale
edilmesi ve
fikir birliğinin
sağlanması
olduğunu ifade
eder.*

*İttihad kanunu
gerek endüstriyel
işlerde gerekse
sosyal hizmetlerde
kollektif
düşüncenin bir
tezahürüdür.
Bir fabrikadaki,
makine,
hammadde ve
personel arasında
bir bütünlük,
beraberlik ve
ortak hareket
düşüncesi vardır.
Bu bütünlük ve
ortak akıl olmazsa
bir fabrikadaki
üretim süreci ve
kalite süreci tam
gerçekleşmez.*

Bediüzzaman'ın yüz yıl önce dikkat çektiği hususlarla birlikte düşünülmesi gereken temel sorunlardan biri şudur: İslâmî düşünceyi ferdî ve sosyal hayata geçirirken problemler yaşayan İslâm toplumlarının, İslâm dünyasının problemlerini çözebilecek bir birlikteliği nasıl oluşturacağı tartışılması gereken bir durumdur. Bu noktada Bediüzzaman Said Nursi'nin İhlas Risalesi yol gösterici bir özelliğe sahiptir.

İttihad-ı İslâm ve İhlâs Risalesi:

Risale-i Nur eserlerinden İhlâs Risalesi'nde; "Hem nasıl ki bir fabrikanın çarkları birbiriyle rekabetkârâne uğraşmaz, birbirinin önüne tekaddüm edip tahakküm etmez, birbirinin kusurunu görerek tenkit edip, sa'ye şevkini kırıp atâlete uğratmaz. Belki bütün istidatlarıyla birbirinin hareketini umumî maksada tevcih etmek için yardım ederler; hakikî bir tesanüd, bir ittifakla gaye-i hilkatlerine yürürler. Eğer zerre miktar bir taarruz, bir tahakküm karışsa, o fabrikayı karıştıracak, neticesiz, akim bırakacak. Fabrika sahibi de o fabrikayı bütün bütün kırıp dağıtacak." denilmekte Müslümanlar, bilhassa İman ve Kur'ân hizmetinde bulunanlar bir fabrikanın çarklarına benzetilerek bunların uyum içinde çalışmasının önemi vurgulanmaktadır.

"İşte, ey Risale-i Nur şakirtleri ve Kur'ân'ın hizmetkârları! Sizler ve bizler öyle bir insan-ı kâmil ismine lâyık bir şahs-ı mânevînin âzâlarıyız. Ve hayat-ı ebediye içindeki saadet-i ebediyeyi netice veren bir fabrikanın çarkları hükmündeyiz. Ve sahil-i selâmet olan Dârüsselâma ümmet-i Muhammediyeyi (asm) çıkararak bir sefine-i Rabbâniyede çalışan hademeleriz. Elbette, dört fertten bin yüz on bir kuvvet-i mâneviyeyi temin eden sırr-ı ihlâsî kazanmakla tesanüd ve ittihad-ı hakikiye muhtacız ve mecburuz.

Evet, üç elif ittihad etmezse, üç kıymeti var. Sırr-ı adediyyet ile ittihad etse, yüz on bir kıymet alır. Dört kere dört ayrı ayrı olsa, on altı kıymeti var. Eğer sırr-ı uhuvvet ve ittihad-ı maksat ve ittifak-ı vazife ile tevafuk edip bir çizgi üstünde omuz omuza verseler, o vakit dört bin dört yüz kırk dört kuvvetinde ve kıymetinde olduğu gibi, hakikî sırr-ı ihlâs ile, on altı fedakâr kardeşlerin kıymet ve kuvvet-i mâneviyesi dört binden geçtiğine, pek çok vukuat-ı tarihiye şahadet ediyor."

İttihad kanunu gerek endüstriyel işlerde gerekse sosyal hizmetlerde kollektif düşüncenin bir tezahürüdür. Bir fabrikadaki, makine, hammadde ve personel arasında bir bütünlük, beraberlik ve ortak hareket düşüncesi vardır. Bu bütünlük ve ortak akıl olmazsa bir fabrikadaki üretim süreci ve kalite süreci tam gerçekleşemez.

Yine Uhuvvet Risalesi'nde ortaya konulan prensiplerle bugün yaşadığımız bütün çatışmaları ortadan kaldıracak prensipler ortaya konulmaktadır: "Sen, bir hane-i Rabbaniye ve bir sefine-i İlâhîye olan bir mü'minin vücudunda iman ve İslâmiyet ve komşuluk gibi dokuz değil, belki yirmi sıfât-ı masume varken; sana muzır olan ve hoşuna gitmeyen bir cânî sıfâtı yüzünden ona kin ve adavet bağlamakla, o hane-i maneviye-i vücudun manen gark ve ihrakına, tahrib ve batmasına teşebbüs veya arzu etmen, seni' ve gaddar bir zulümdür." "Ey insafsız adam! Şimdi bak ki: Mü'min

kardeşine kin ve adavet ne kadar zulümdür. Çünkü nasıl ki sen âdi küçük taşları, Kâ'be'den daha ehemmiyetli ve Cebel-i Uhud'dan daha büyük desen, çirkin bir akılsızlık edersin. Aynen öyle de: Kâ'be hürmetinde olan iman ve Cebel-i Uhud azametinde olan İslâmiyet gibi çok evsaf-ı İslâmiye; muhabbeti ve ittifakı istediği halde, mü'mine karşı adavete sebebiyet veren ve âdi taşlar hükmünde olan bazı kusurâtı, iman ve İslâmiyete tercih etmek, o derece insafsızlık ve akılsızlık ve pek büyük bir zulüm olduğunu aklın varsa anlarsın!..”

Her ikinizin Hâlıkınız bir, Mâlikiniz bir, Mabudunuz bir, Râzıkınız bir.. bir bir, bine kadar bir bir. Hem Peygamberiniz bir, dininiz bir, kibleiniz bir.. bir bir, yüze kadar bir bir. Sonra köyünüz bir, devletiniz bir, memleketiniz bir.. ona kadar bir bir. Bu kadar bir birler vahdet ve tevhide, vifak ve ittifakı, muhabbet ve uhuvveti iktiza ettiği ve kâinatı ve küreleri birbirine bağlayacak manevî zincirler buldukları halde; şikak ve nifaka, kin ve adavete sebebiyet veren örümcek ağı gibi ehemmiyetsiz ve sebatsız şeyleri tercih edip mü'mine karşı hakikî adavet etmek ve kin bağlamak; ne kadar o rabita-i vahdete bir hürmetsizlik ve o esbab-ı muhabbete karşı bir istihfaf ve o münasebat-ı uhuvvete karşı ne derece bir zulüm ve i'tisaf olduğunu; kalbin ölmemiş ise, aklın sönmemiş ise anlarsın!

Bu ifadelerle Bediüzzaman ittihad ve uhuvveti sağlayacak prensipleri psikolojik ve sosyolojik yaklaşımlarla ortaya koymakta, İslâm coğrafyasında yaşayan milyonlarca Müslüman'ı bir arada tutacak manevi ve sosyal bağlara dikkat çekmektedir. Bizi birbirimize bağlayan onlarca manevi değerler karşısında birliği zedeleyecek adi taşlar hükmündeki bazı kusurlar nedeniyle düşmanlığı ve kavgayı tırmandırmak o birlik bağlarına hürmetsizlik olacaktır. Bu insafsızlık, akılsızlık ve zulüm olarak değerlendirilmektedir.

İttihad-ı İslâm ve Avrupa Birliği:

İttihad-ı İslâm geniş anlamıyla bir medeniyet projesi olarak bugün dahil olmaya çalıştığımız Avrupa Birliği'ni de yakından ilgilendirmektedir. Avrupa Birliğinin tarihçesine baktığımızda, bu birliğin geniş bir arka planının olduğunu görürüz. Bazı filozoflar ve düşünürler böyle bir birliğin gerekliliğini daha önceleri dile getirmişlerdir. Barışçı ve hümanist düşüncelere dayanan bu hayalin nedeni Avrupa'da yüzyıllarca süren savaşlardı. Öyle ki 1870-1945 yılları arasında Fransa ve Almanya üç kez savaştılar. Dünya savaşlarıyla birlikte bu topraklarda milyonlarca insan hayatını kaybetti.

Bazı Avrupalı lider ve düşünürlerin, barışın sürdürülebilmesinin tek yolunun, ülkelerinin ekonomik ve siyasi yönlerden birleşmesi olduğu fikriyle bu yönde adımlar atıldı.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'da kalıcı bir barış oluşturma çabaları daha da hızlandı. Önceleri kömür ve çelik üretiminde alınan bazı kararlarla oluşturulan örgütlenme daha sonraları siyasi birliğe evrildi. 1951 yılında, Belçika, Federal Almanya, Lüksemburg, Fransa, İtalya ve Hollanda'dan oluşan 6 üye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulmasıyla atılan adımlar bir ekonomik topluluk kurmakla neticelen-

*İttihad-ı
İslâm geniş
anlamıyla bir
medeniyet projesi
olarak bugün
dahil olmaya
çalıştığımız
Avrupa Birliği'ni
de yakından
ilgilendirmektedir.
Avrupa Birliğinin
tarihçesine
baktığımızda,
bu birliğin geniş
bir arka planının
olduğunu
görürüz.*

"Şu zamanın medenî engizisyonunu müthiş bir vesileyle, bazı ezhanı telkîh ile, bir kısım nâmeşru evlâdını vücuda getirip, İslâmiyet'e karşı kinini ve hiss-i intikamını icra eder. Diyanetsizliğe veya laubaliliğe veya Hıristiyanlığa temayüle veya İslâmiyet'ten şüphayle soğutmaya bir kapı açmak ister. İşte o desise şudur: "Ey Müslüman, bak nerede bir Müslim varsa binnisbe fakir, gafil, bedevîdir. Nerede Hıristiyan varsa, bir derece medenî, mütenebbih ehl-i servettir, demek..."

di. 1957'de Roma Antlaşması imzalanarak Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) kuruldu. AET'nin amacı, malların, işgücünün, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaştığı bir ortak pazarın kurulması, ve en nihayetinde siyasi bütünlüğe gidilmesiydi. Bu birlik genişleyerek ve siyasi ve hukuki zeminlerde de insan hakları, temel hak ve hürriyetler, ekonomik ve siyasi durumlarla ilgili bağlayıcı kurallar koyarak bugünkü haliyle güçlü ve geniş bir birlik haline geldi.

Bediüzzaman Hazretleri, Sünihat isimli eserinde Avrupa'nın gelişmişliği ve Batı medeniyeti ile ilgili değerlendirmelerde bulunarak aslında bugün içinde yer almak istediğimiz Avrupa birliği ile ilgili bazı ölçüleri ortaya koyar. "Şu zamanın medenî engizisyonunu müthiş bir vesileyle, bazı ezhanı telkîh ile, bir kısım nâmeşru evlâdını vücuda getirip, İslâmiyet'e karşı kinini ve hiss-i intikamını icra eder. Diyanetsizliğe veya laubaliliğe veya Hıristiyanlığa temayüle veya İslâmiyet'ten şüphayle soğutmaya bir kapı açmak ister. İşte o desise şudur: "Ey Müslüman, bak nerede bir Müslim varsa binnisbe fakir, gafil, bedevîdir. Nerede Hıristiyan varsa, bir derece medenî, mütenebbih ehl-i servettir, demek..." İlä âhir. Ben de derim ki: Ey Müslüman! Biri maddî, biri mânevî, Avrupa rüçhanının iki sebebinin şu netice-i müt-hişyile, o neticenin tesir-i muharrıbanesine karşı, mevcudiyetimizin hâmisî olan İslâmiyet'ten elini gevşetme, dört elle sarıl. Yoksa mahvolursun! Evet, biz aşağıya iniyoruz, onlar yukarıya çıkıyor. Bunun iki sebebi vardır. Biri maddî, biri mânevîdir.

Birinci Sebep: Umum Hıristiyanın kilisesi ve mâden-i hayatı olan Avrupa'nın vaziyet-i fitriyesidir. Zira dardır, güzeldir, demir madenidir, girintili çıkıntılıdır. Deniz ve enharı bağirsaklarıdır, bâriddir.

Evet, Avrupa küre-i zeminin hums-u öşrü iken, nev-i beşerin bir rub'unu letafet-i fitriyesiyle kendine çekmiş. Hikmeten sabittir ki, efrad-ı kesirenin içtimâi, ihtiyacı intaç eder. Görenek gibi çok esbapla tekessür eden hâcât, zeminin kuvve-i nâbitesine sığışmaz. İşte şu noktadan ihtiyaç, san'ata ve merak ilme ve sıkıntı vesait-i sefahete hocalık edip tâlime başlarlar. Evet, fikr-i san'at, meyl-i mârifet, kesretten çıkar. Avrupa'nın darlığı ve deniz ve enharı olan vesait-i tabiiye-i münakale içinde dolaşması sebebiyle, tearüf ticareti, teavün iştirak-i mesaiyi intaç ettikleri gibi, temas dahi telâhuk-u efkârı, rekabet de müsâbakatı tevhit ederler. Ve bütün sanayiinin mâderi olan demir madeni, kesretle içinde bulunduğundan, o demir, medeniyetlerine öyle bir silâh-ı kuvvet vermiştir ki, dünyanın bütün enkaz-ı medeniyetlerini gasp ve garat edip gayet ağır bastı, mizan-ı zeminin muvazenetini bozdu. Hem de her şeyi geç almak, geç bırakmak şanından olan burudet-i mutedilâne, sa'ylerine sebat ve metanet verip, medeniyetlerini idame etmiştir. Hem de ilme istinatla devletlerinin teşekkülü, müteakabil kuvvetlerinin tesadümü, gaddarane istibdatlarının iz'âcâtı, engizisyonane taassuplarının aksülâmel yapan tazyikatı, mütevazi unsurlarının rekabetle müsâbakatı, Avrupalıların istidatlarını inkişaf ettirip, mezâyâ ve fikr-i milliyeti uyandırdı.

İkinci Sebep: Nokta-i istinatır. Evet herbir Hıristiyan başını kaldırıp, müteselsil ve mütedahil maksatların birine el atsa, arkasına bakar ki, istinat edecek, kuvve-i mâneviyesine daima imdat edip hayat verecek, gayet kavî

bir nokta-i istinat görür. Hattâ en ağır ve büyük işlere karşı mübarezeyle kendinde kuvvet bulur. İşte, o nokta-i istinat, her taraftan ellerini uzatan dindaşlarının uruk-u hayatına kuvvet vermeye ve İslâmların en can alacak damarlarını kesmeye her vakit âmade ve dessay, medenî engizisyon taassubuyla, maddiyunun dinsizliğiyle yoğrulmuş ve medeniyetlerinin galebesiyle mest-i gurur olmuş bir müsellâh kitlenin kışlası veya büyük bir kilisesi olan Avrupa'nın medeniyetidir.”

Avrupa Birliği projesi, I. Avrupa'yı temsil eder. Günümüzde AB platformu içerisinde Avro para biriminden rahatsız olan bir grup var. Avrupa Birliği maddi terakkiyi ön plana koysa da aslında, Avrupa kıtasında yaşayan insanların huzur ve barış içerisinde yaşamaları ortak paydadır. Avrupa Birliği'nin temelinde; tesanüt, ekonomik ve sosyal birliklik, ortak anayasa, ortak savunma gücü, parlamento, çevrenin korunması, yenilenebilir enerji ve temiz gıda konuları vardır. İttihad-ı İslâm ile AB birlikliği aslında maddi terakki ve manevi kalkınma dinamikleri birlikte düşünüldüğünde daha sağlam bir temele oturur.

Bediüzzaman ömrünün son yıllarında kurulan Bağdat Paketi'ni bu yüzden önemser ve bu anlaşmayı sevinçle karşılar. “Kabir kapısında ve seksen küsur yaşında, birkaç hastalıkla hasta bulunan ve ölüme kendini yakın gören bir biçare garip ihtiyar der ki: Size iki hakikati beyan ediyorum: Evvelâ: Sizlerin Pakistan ve Irak'la gayet muvaffakiyetkârâne ittifakını, bu millete kemâl-i samimiyetle, sürûr ve ferah ile kazanmanızı bütün ruh-u canımızla tebrik ediyoruz. Bu ittifakınızı, inşaallah 400 milyon İslâmın sulh-u umumiyesine ve selâmet-i âmnenin teminine kat'î bir mukaddeme olarak ruhumda hissettim...” der.

Bediüzzaman'ın zamanın Başbakan'ı Adnan Menderes'e yazdığı mektupta altını çizdiği bazı hususlar vardır. İrkçılık fikri İslâm dünyasını parçalayan bir fikirdir ve Müslümanlara karşı kullanılmıştır. Türkler ve Araplar İslâmiyetle mezcolmuş iki büyük millettir. Hakiki milliyetleri İslâmiyettir. Böyle bir pakt İslâmiyet milliyeti etrafında bütün Müslümanların bir araya gelmesine vesile olacaktır. Avrupalı sömürgecilerin İslâm dünyasını sömürmelerinin önündeki en büyük engel Kur'an'dır. Kur'an'ı ortadan kaldırmayacaklarına göre, Müslümanları Kur'an'dan soğutacak projeler geliştirmişlerdir. İrkçılık fikri bunun bir parçasıdır. Avrupa'dan bu topraklara karşı üflenen maddeci felsefi fikirler de böyledir.

Bu topraklarda yaşanan problemlerin kaynağını cehalet olarak tesbit eden Bediüzzaman mektubundan önemli bir projeden söz eder. Bu Camiül Ezher gibi bir üniversitenin bizim ülkemizde kurulmasıdır. “Bir İslâm üniversitesi Asya'da lâzımdır.” der Bediüzzaman “Tâ ki İslâm kavimlerini, meselâ: Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan, Kürdistan'daki milletleri, menfi ırkçılık ifsat etmesin. Hamankikî, müsbet ve kudsi ve umumî milliyet-i hakikiye olan İslâmiyet milliyeti ile Kur'an'ın bir kanun-u esasîsinin tam inkişafına mazhar olsun. Ve felsefe fununu ile ulûm-u diniye birbiriyle barışsın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakaikiyle tam musalâha etsin. Ve Anadolu'daki ehl-i mektep ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin...” (Emirdağ Lahikası, Sayfa 439)

Bediüzzaman'ın zamanın Başbakan'ı Adnan Menderes'e yazdığı mektupta altını çizdiği bazı hususlar vardır. İrkçılık fikri İslâm dünyasını parçalayan bir fikirdir ve Müslümanlara karşı kullanılmıştır. Türkler ve Araplar İslâmiyetle mezcolmuş iki büyük millettir. Hakiki milliyetleri İslâmiyettir. Böyle bir pakt İslâmiyet milliyeti etrafında bütün Müslümanların bir araya gelmesine vesile olacaktır.

Bediüzzaman'ın Medresetü'z-Zehra adını verdiği bu üniversite yalnızca İslâm dünyasının kalkınmasına ve kardeşliğine değil tüm insanlığın saadetine hizmet edecektir. Bediüzzaman'a göre, Diyarbakır, Bitlis, Van ve Şanlıurfa'da hayata geçirilecek Medresetü'z-Zehra projesi dünya barışının teşekkülü açısından önemlidir. Bugün Ortadoğu'da yaşananlar, dünya barışını da tehdit eden gelişmeler hem Medresetüzzehra'nın hem de İttihad-ı İslâm'ın ne kadar önemli ve değerli bir proje olduğunu gözler önüne sermektedir.

Abstract

Islamic Union aims at first dominating Islam over all areas of society like economy, politics, and culture by maintaining unity and solidarity among Muslims. It has also an important mission in terms of contributing to the world peace and the security of mankind. Bediuzzaman lays importance to this function of Islamic unity and puts forward the conditions for its realization and the axis of its relationship with the West. In this work we touch upon the relationship between Islamic Unity and European Union under the light of recent political developments in the world.

Key Words

Arab spring, Islamic Unity, European Union, Medresetuzzehra